

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 139/11
V Lucemburku dne 21. prosince 2011

Rozsudek ve věci C-366/10
Air Transport Association of America a další v. Secretary of State for Energy
and Climate Change

Směrnice o začlenění činností v oblasti letectví do systému pro obchodování s povolenkami na emise CO₂ ve Společenství je platná

Uplatnění systému pro obchodování s emisními povolenkami na oblast letectví neporušuje ani uváděné zásady mezinárodního obyčejového práva ani dohodu o leteckých službách „otevřené nebe“.

V roce 2003 se Evropská unie rozhodla zavést systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů jakožto klíčovou součást evropské politiky v oblasti boje proti změně klimatu¹. Na počátku se systém pro obchodování s emisními povolenkami EU nevztahoval na emise skleníkových plynů připadajících na leteckou dopravu. Směrnice 2008/101 stanoví, že činnosti v oblasti letectví budou do tohoto systému začleněny počínaje 1. lednem 2012². Všechny letecké společnosti, včetně společností ze třetích zemí, proto musí počínaje tímto datem pořizovat a vyřazovat emisní povolenky na lety z evropských letišť a na lety s přistáním na těchto letištích.

Několik amerických leteckých společností a amerických sdružení leteckých společností napadlo ve Spojeném království opatření, jimiž byla tato směrnice provedena. Uvedly, že Evropská unie přijetím směrnice porušila jisté zásady mezinárodního obyčejového práva a různé mezinárodní úmluvy. Směrnice podle nich porušuje zaprvé Chicagskou úmluvu³, Kjótský protokol⁴ a tzv. dohodu o leteckých službách „otevřené nebe“⁵, zejména proto, že ukládá určitou formu daně ze spotřeby paliva, a zadruhé jisté zásady mezinárodního obyčejového práva, neboť směřuje k tomu, aby se systém pro obchodování s emisními povolenkami uplatňoval i mimo rámec územní pravomoci Unie.

High Court of Justice of England and Wales se Soudního dvora táže, zda je směrnice z hlediska těchto ustanovení mezinárodního práva platná.

V dnešním rozsudku **Soudní dvůr potvrdil platnost směrnice, která do systému pro obchodování s emisními povolenkami začleňuje činnosti v oblasti letectví.**

Soudní dvůr nejprve konstatoval, že **za účelem přezkoumání platnosti směrnice se lze dovolávat jen některých ustanovení dohody o leteckých službách „otevřené nebe“ a tří zásad mezinárodního obyčejového práva** (a sice svrchovanosti států nad jejich vzdušným prostorem, neoprávněnosti nároků na podrobení volného moře své svrchovanosti a svobody létat

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, s. 32; Zvl. vyd 15/07, s. 631).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/101/ES ze dne 19. listopadu 2008, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem začlenění činností v oblasti letectví do systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (Úř. věst. L 8, 13.1.2009, s. 3).

³ Úmluva o mezinárodním civilním letectví uzavřená dne 7. prosince 1944.

⁴ Kjótský protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu ze dne 11. prosince 1997 (Úř. věst. 2002, L 130, s. 4).

⁵ Dohoda mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Spojenými státy americkými na straně druhé o letecké dopravě, uzavřená ve dnech 25. a 30. dubna 2007 (Úř. věst. L 134, s. 4).

nad volným mořem). Ze zásad a ustanovení, které zmínil High Court, pouze tyto zásady a pouze tato ustanovení splňují kritéria stanovená judikaturou Soudního dvora.

Pokud jde konkrétně o Chicagskou úmluvu, Soudní dvůr konstatoval, že Unie touto úmluvou není vázána, protože není její stranou a rovněž dosud v plném rozsahu nepřevzala pravomoci vyplývající z této úmluvy. Pokud jde o Kjótský protokol, Soudní dvůr uvedl, že strany tohoto protokolu mohou své závazky plnit způsobem a tempem, na nichž se dohodnou, a že konkrétně povinnost usilovat o omezení nebo snížení emisí některých skleníkových plynů pocházejících ze spalování paliv v letecké dopravě, a to prostřednictvím práce ICAO, není bezpodmínečná a dostatečně přesná na to, aby bylo možné se jí dovolávat.

Soudní dvůr sice souhlasil s přezkoumáním platnosti směrnice z hlediska oněch tří uplatňovaných zásad mezinárodního obyčejového práva, a to v mezích přezkumu zjevně nesprávného posouzení, konstatoval však, že v případě čtvrté z uplatňovaných zásad neexistují dostatečné indicie dokládající, že by se zásada, podle níž loď nacházející se na volném moři podléhá výlučně právu své vlajky, mohla analogicky použít i na letadla.

Soudní dvůr následně zkoumal slučitelnost směrnice se zásadami mezinárodního obyčejového práva a s dohodou o leteckých službách „otevřené nebe“.

Soudní dvůr uvedl, že směrnice není určena k tomu, aby se jako taková použila na letadla přelétávající nad volným mořem nebo nad územím členských států Unie nebo třetích států. **Provozovatelé takových letadel podléhají systému pro obchodování s povolenkami pouze v případě, kdy se rozhodnou provozovat komerční letecké spojení s přistáním na letištích nacházejících se v Unii nebo z takových letišť.**

Uplatňování **systému pro obchodování s povolenkami na provozovatele letadel** v tomto kontextu **neporušuje zásadu teritoriality ani zásadu svrchovanosti třetích států, neboť se na ně tento systém použije jen tehdy, když se jejich letadla fyzicky nacházejí na území některého z členských států Unie**, a tedy podléhají plné jurisdikci Unie. Takovýmto použitím unijního práva nemůže být zpochybněna ani zásada zaručující svobodu létat nad volným mořem, protože letadlo přelétávající nad volným mořem při tomto přeletu nepodléhá systému pro obchodování s povolenkami.

Pokud jde o skutečnost, že provozovatel letadla je povinen vyřadit emisní povolenky vypočtené na celý let, Soudní dvůr připomněl, že unijní politika v oblasti životního prostředí je zaměřena na zajištění vysoké úrovně ochrany. Unijní zákonodárce se tak v zásadě může rozhodnout, že výkon obchodní činnosti, v daném případě letecké dopravy, na území Unie povolí pouze za podmínky, že hospodářské subjekty budou dodržovat kritéria stanovená Uníí. Mimoto skutečnost, že některé faktory přispívající ke znečišťování vzduchu, moře nebo zemského povrchu členských států mají původ v události, která zčásti nastala mimo toto území, nemůže z hlediska zásad mezinárodního obyčejového práva, kterých se lze dovolávat, zpochybnit plnou použitelnost unijního práva na jeho území.

Soudní dvůr nakonec odpověděl na tvrzení, že se systém pro obchodování s povolenkami rovná zavedení daně nebo poplatku z paliva v rozporu s dohodou o leteckých službách „otevřené nebe“. Soudní dvůr shledal, že **směrnice neporušuje povinnost osvobodit palivo od cel, daní a poplatků**. U daného systému totiž mezi množstvím paliva drženým nebo spotřebovaným letadlem a finančním nákladem připadajícím na provozovatele takového letadla v rámci fungování systému pro obchodování s povolenkami neexistuje přímý a nerozlučný vztah, který je naopak charakteristický pro povinné poplatky za spotřebu paliva. Konkrétní náklad připadající na provozovatele závisí – protože jde o tržní opatření – nikoli přímo na počtu povolenek, které mají být vyřazeny, nýbrž na počtu povolenek původně přidělených tomuto provozovateli a na jejich ceně na trhu v okamžiku, kdy se pořízení dalších povolenek ukáže být nezbytné na pokrytí emisí. Navíc je možné, že provozovatel letadel sice měl v držení nebo spotřeboval palivo, avšak nenese žádné finanční náklady vyplývající z jeho účasti v uvedeném systému, nebo dokonce dosáhne zisku úplatným převodem nadbytečných povolenek.

Soudní dvůr konečně dospěl k závěru, že **jednotné uplatňování systému na veškeré lety s přistáním na evropském letišti a na lety z takového letiště je v souladu s ustanoveními dohody o leteckých službách „otevřené nebe“, která zavádějí zákaz diskriminačního zacházení s americkými a evropskými hospodářskými subjekty.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106